

[Ministeren for skatter og afgifter]

de, at afgiften i et vist omfang ville medføre en omlægning af forbruget af husholdnings-sukker til afgiftsfrit forbrug i erhvervsvirksomhederne, ligesom det måtte forventes, at privatpersoner i et vist omfang ville indføre sukker som rejsegods.

I forbindelse med afgiftens indførelse var der en betydelig merimport af husholdnings-sukker, som imidlertid må antages at være modsvaret af en mereksport af sukker af samme omfang. Man kan ikke opgøre den valutamæssige nettovirkning heraf.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (4/10 77) af:

Burgdorf (KF):

»Vil ministeren gøre sin indflydelse gældende for at fremme afgivelse af betænkning fra det skandinaviske embedsmandsudvalg, der nu i lang tid har arbejdet med spørgsmålet om mulige lempelser for fragtcharterflyvningen?«

(Spm. nr. 11).

Begrundelse.

Det har vakt opsigt, at ministeren for offentlige arbejder, Kjeld Olesen, over for dagbladet Børsen har taget afstand fra en dansk liberalisering af fragtcharterflyvningen og samtidig siger, at han afventer betænkning herom fra et skandinavisk embedsmandsudvalg, der nu har behandlet problemet i meget lang tid. Det er så meget mere ejendommeligt, for ikke at sige uheldigt, som et folketingsflertal har pålagt regeringen at arbejde for en liberalisering.

Det må derfor være af betydning, at den interskandinaviske betænkning om problemet afgives snarest muligt, så den kan komme til debat.

Besvarelse (12/10 77):

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

Som det vil være folketinget bekendt, sluttede jeg sammen med min norske og svenske kollega under et møde i begyndelsen af juli i år at pålægge det departementale skandinaviske charterudvalg (det såkaldte DAC-udvalg) at gennemføre et supplerende udredningsarbejde, inden ministrene fortsæt-

ter drøftelserne af spørgsmålet om en liberalisering af fragtcharterreglerne.

Udvalget skulle undersøge følgende: dels det skandinaviske flyfragtmarkeds omfang, struktur og udviklingstendenser, dels, hvorvidt det skandinaviske erhvervslivs behov for flyfragtjenester tilgodeses gennem den nuværende og planlagte udbud.

Som et første led i arbejdet har udvalget ønsket at skaffe sig et statistisk materiale over fragtmarkedets struktur og omfang gennem de seneste par år. I Danmark forsøges dette materiale bragt til veje ved et spørgeskema, der er udsendt til et stort antal danske erhvervsvirksomheder ved Industrirådets, Grosserer-Societetets, Provinshandelskammerets og Danske Luftfragtspeditørers Forenings foranstaltning. Svarfristen er sat til 10. oktober 1977, og svarene skal herefter bearbejdes.

Desuden har DAC-udvalget planlagt møder med luftfartsmyndighederne i Tyskland, Schweiz, Holland og England for at få en nødvendig indgående orientering om disse landes fragtcharterreglers administration og virkning.

Der er ikke sat en bestemt frist for tilendebringelsen af DAC-udvalgets arbejde, men udvalget har fået pålæg om at gennemføre undersøgelserne hurtigst muligt.

Jeg har forstået, at udvalget regner med at have sin rapport om disse spørgsmål klar omkring 1. april 1978, hvilket jeg i betragtning af opgavernes karakter og omfang finder acceptabelt.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.
(Lovforslag nr. L 6. Fremsat 5/10 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helle Degn (S):

Indledningsvis vil jeg på socialdemokratiets vegne komme med nogle generelle betragtninger om det lovforslag, som vi skal behandle i dag.

[Helle Degn]

For os at se er dette lovforslag i hovedsagen et teknisk forslag, men vi vil da heller ikke se bort fra, at i den debat, der foregår omkring folkeskolen, har også dette lovforslag en placering. Her tænker jeg på debatten om en decentralisering kontra den centralisering, som centrum-demokraterne gør sig til talsmænd for.

Vi har i modsætning til CD stor tillid til, at forældre, lærere og elever er i stand til at forvalte de rammer, der allerede er lagt for undervisningens indhold. For at dette arbejde skal sikres de bedst mulige vilkår, er det vigtigt, at skolenævnene bliver så godt sammensat som overhovedet muligt. Socialdemokratiet hilser med stor tilfredshed forslaget om, at antallet af forældrerepræsentanter i skolenævnet udvides fra 5 til 7 medlemmer. Vi er enige i den begrundelse, der ligger for ønsket om, at kommunalbestyrelserne selv må overveje, om de vil udpege medlemmer til skolenævnene.

Med hensyn til forældrerepræsentationen fra specialklasserne i skolenævnet er det nok rigtigt, at der i den overgangsperiode, som vi i øjeblikket er inde i, bør gives mulighed for, at disse forældre repræsenteres i skolenævnet. Men jeg skal heller ikke lægge skjul på, at vi har et ønske om, at integrationsprocessen ikke hindres via denne repræsentation.

Med hensyn til den sammensætning af skolekommissionen, som fremgår af lovforslaget, mener vi, det er vigtigt at understrege, at skolekommissionen fortsat skal beskæftige sig med de pædagogiske problemer fremfor de økonomiske afvejninger, som senere må blive taget op i det kulturelle udvalgs regie.

Med hensyn til ungdomsskolens tætte tilknytning til skolekommissionen og dermed folkeskoleområdet kan jeg forstå, at der har været en del debat, dels i tidsskrifter, dels via de indberetninger, som er givet til ministeriet.

Vi mener, at ungdomsskolen naturligt ifølge den nye folkeskolelov må have en tilknytning til folkeskolens ældste klasser og til de tilbud, der gives til disse. Jeg skal kun kort nævne her, at jeg mener, det er rigtigt, at vi tager spørgsmålet op i udvalget om, ud af hvilken midte den forældrerepræsentant, som skal sidde i ungdomsnævnet, skal være valgt.

Med hensyn til gymnasiernes placering i hele dette lovforslag skal jeg kort give udtryk for, at vi kan støtte den tanke, der ligger bag,

nemlig at amtsrådet i højere grad skal tilknyttes de enkelte gymnasier og uddannelsesinstitutioner, end tilfældet før har været. Socialdemokratiet understreger, at med hensyn til, hvem der er stemmeberettiget ved valg til skolenævn m. v., finder vi det rigtigt, at man tager højde for den udvikling, som vi ser foregår rundt omkring os i samfundet. Her tænker jeg på de nye familiekonstellationer og samlivsformer, som rent faktisk bliver praktiseret i dag.

Jeg bemærkede naturligvis også under første behandling i forrige folketingssamling, at f. eks. fru Gerda Møller beskæftigede sig med dette på en noget negativ måde. Jeg mener, at det er vigtigt, at vi tilrettelægger en lovgivning på dette område, som skaber de bedste vilkår for forældrene, børnene og skolen.

Vi kan tilslutte os lovforslaget, som det ligger her, men vil i øvrigt medvirke positivt i samarbejdet i udvalget til en hurtig behandling, da jeg tror, vi alle er interesseret i, at disse ordninger ligger færdige på et så tidligt tidspunkt op til kommunevalget som overhovedet muligt. Det vil reelt sige, at vi meget gerne skulle være færdige før jul.

Wissing (FP):

Over det lovforslag, der nu genfremsættes, kunne man passende sætte overskriften: debatten der blev væk.

Meningen med fremsættelsen af lovforslaget i slutningen af sidste folketingssamling var, så vidt jeg har forstået, at fremkalde en offentlig debat om det meget omfattende forslag. Men debatten udeblev altså for en stor dels vedkommende, og så kan man jo spørge sig selv hvorfor. Er lovgivningen nu blevet så kompliceret for almenheden, at den ikke kan gennemskue den, eller mangler interessen overhovedet?

Dog er der kommet kommentarer, især fra de organisationer, hvis medlemmer har mere eller mindre interesse i lovens endelige udformning. Vi har fra ungdomsskolekredse set protester imod ungdomsskolenævnets placering. Jeg synes, at de anførte begrundelser er svage, og jeg sætter ærligt talt spørgsmålstegn ved, om ikke protesterne i virkeligheden skyldes frygt for, at den nye lov mere eller mindre vil afsløre den dobbeltdækning af undervisning, der til en vis grad finder sted i

[Wissing]

ungdomsskolen og folkeskolens ældste klasser.

Fra idræts- og ungdomsforeningerne er der kommet meget positive reaktioner. Her har man kun betænkeligheder med hensyn til kommunernes forvaltning af loven, og om foreningernes egne folk vil påtage sig det arbejde, der følger med.

Fra Danmarks Lærerforenings side betegner man forslaget som en udsigt til en forenkling af skolestyrelsesloven. Jeg er ikke uenig med Lærerforeningen, men er forenklingen tilstrækkelig? I fremskridtspartiet mener vi nej. Det skyldes bl. a., at der endnu er 20 lovparagraffer, der omhandler amtsrådenes funktioner, herunder også amtskonsulenter og amtspsykologer. Det er, ligesom man overser, at vi har haft en kommunesammenlægning i 1970. Formålet med denne var jo, at kommunerne selv skulle klare en række opgaver, men flere af lovparagrafferne minder ærlig talt om, at vi stadig væk har mange små kommuner, der skal styres af overordnede organer; så amtsrådenes opgaver i den forbindelse må for en stor dels vedkommende betegnes som dobbeltadministration. Derfor vil vi fra fremskridtspartiets side under det kommende udvalgsarbejde arbejde for, at vi får en yderligere forenkling, eller skal vi sige: en rationalisering, inden for disse områder.

Til amtskommunernes opgaver hører jo også gymnasieskolerne, og den kritik, der er kommet af skolerådenes sammensætning uden forældrerepræsentation, har vi bemærket, og vi noterer med tilfredshed, at undervisningsministeren er åben over for en anden sammensætning.

Ligeledes noterer vi os, at den særlige forældrerepræsentation i skolenævnene for børn i specialklasser opretholdes, og at spørgsmålet kan genoptages, når en fremskreden integration af specialelever i almindelige klasser er sket.

Hermed er vi kommet til valg af skolenævn og skolenævnets placering, og det er efter vores mening lovforslagets allervigtigste afsnit.

Fra fremskridtspartiets side vil vi sige helt klart, at det for os er meget, meget vigtigt, at skolenævnet får de størst mulige beføjelser med hensyn til den enkelte skoles styrelse. Vi er ikke tilfredse med, at 15-20 pct. af en skoles forældrekræds skal afgøre dette. Vi ønsker

at finde frem til valgformer, der ændrer dette væsentligt. Det fremgår, at undervisningsministeren har opgivet en eventuel indirekte valgmetode, som skulle foregå ved hjælp af klasseforældrerepræsentanter, og det er sket på grund af forudsete betydelige administrative vanskeligheder.

Jeg håber dog, at vi finder frem til andre valgmetoder, der er knyttet til det skoleforældresamarbejde, som netop er opbygget omkring de enkelte klasser i alle landets skoler. Jeg vil appellere til alle øvrige partier om en positiv medvirken i dette spørgsmål, så vi kan finde frem til en god løsning.

Til slut skal jeg bare sige, at fremskridtspartiet vil deltage positivt og aktivt i den fortsatte behandling af lovforslaget.

Hanne Severinsen (V):

Da venstres ordfører i denne sag, hr. Brøndlund Nielsen, er forhindret i at være til stede i dag, skal jeg på venstres vegne gøre nogle bemærkninger om undervisningsministerens forslag om ændring af skolestyrelsesloven.

Venstre anerkender, at der kan være behov for ændringer og navnlig for forenklinger i dette omfattende lovkompleks, men vi ønsker samtidig rent principielt at understrege det betænkelige i at ændre love, der knap nok har fået lov til at fungere efter hensigten ude omkring i kommunerne.

Venstre vil lægge vægt på, at lovrevisionen fører til en styrkelse af skolenævnene. Vi ønsker principielt en decentralisering af beslutningsmyndigheden, således at beslutningerne i vores samfund overalt tages i de mindst mulige enheder, og en skole er netop en vigtig, overskuelig og vedkommende enhed. Ved at styrke skolenævnene og forhåbentlig derved øge interessen for arbejdet i disse nævn håber vi i venstre at få overflødiggjort alle tanker om øget statslig kontrol med den enkelte skoles daglige arbejde. Venstre ønsker, at kontrollen skal være lokal og først og fremmest udøves af dem, der lægger børn til, nemlig børnenes forældre. Vi er ikke spor bange for den lokale mangfoldighed, så længe den holder sig inden for de rammer, som folkettingen udstikker.

I lovforslaget udvides antallet af forældrerepræsentanter, og det er vi tilhængere af. Vi har samtidig noteret os den betænkelighed,

[Hanne Severinsen]

der er kommet til udtryk, ved at udvide valgetten til at omfatte papirløse fædre. Det er muligvis fornuftigt nok i princippet, men det ville have været ønskeligt, om justitsministeriets ægteskabsudvalg forinden havde færdiggjort arbejdet omkring netop dette problem.

Jeg vil allerede her under førstebehandlingen gøre opmærksom på, at venstre ikke er begejstret for den foreslåede sammensætning af skolekommissionen. Hvorfor skal alle 7 kommunalbestyrelsesmedlemmer nødvendigvis være fra det udvalg, der forestår skole- og undervisningsvæsenets anliggender? Herved bliver der tale om gengangere og dobbeltarbejde for kommunalbestyrelsesmedlemmer, der i forvejen er stærkt overbelastede. I det hele taget var det nok værd i udvalget nærmere at drøfte formen for kommunalbestyrelsesrepræsentationen, også i skolenævnene. I nogle kommuner, især de store, vil det være en uoverkommelig opgave. Det bør desuden nærmere overvejes, om det kan overlades til kommunerne selv at fastlægge reglerne for kommunalbestyrelsesrepræsentationen.

I forbindelse med disse spørgsmål vil vi gerne have, at udvalget også overvejer, hvorvidt det måske var mere formålstjenligt at sammenlægge de to organer, skolenævn og skolekommission. Oprindeligt er skolekommissionen opstået i de små kommuners tid, hvor de kun havde ganske få skoler under sig. I venstre mener vi, det var værd at overveje, for så kunne man samtidig henlægge de opgaver, der vedrørte hele kommunens skolevæsen, til kommunalbestyrelsen, der jo i forvejen har den egentlige beslutningsmyndighed. Det ville give skolenævnene flere reelle beføjelser og betyde en administrativ forenkling, og desuden ville det give ungdomsskolenævnet en mere selvstændig stilling.

Hvad angår gymnasierne, har vi noteret os, at forældrene helt glider ud af de foreslåede skoleråd, og det er vi betænkelige ved. Vi indser nok, at forældreindflydelsen må være mindre, end den er i folkeskolen, men en vis forældrekontakt vil efter vores opfattelse være værdifuld.

Med hensyn til den foreslåede nedlæggelse af fritidskommissionen kan venstre fuldt ud støtte denne tanke. Vi tror, at det vil give den øgede brugerindflydelse, som vi er tilhængere af.

Lovforslaget indeholder mange enkeltheder, som jeg ikke i denne omgang vil komme nærmere ind på, men der er mange spørgsmål at tage fat på. Venstre tilsiger velvillig og hurtig behandling af denne vigtige sag i udvalget og er helt indstillet på, at den bør være færdig før kommunalvalget.

Gerda Møller (KF):

I modsætning til, da vi sidste gang havde dette lovforslag til behandling, har vi nu haft god tid til at arbejde os grundigt igennem både betænkning og lovforslag og tid til at diskutere forslaget med folk, som har problemerne inde på livet, og jeg må sige, at det har vi været vældig tilfredse med i det konservative folkeparti.

Der er, som den sidste ordfører sagde, en masse enkeltheder i lovforslaget, og dem er det umuligt at komme ind på alle sammen her fra talerstolen, og jeg skal derfor koncentrere mig om nogle enkelte punkter.

Jeg vil gentage fra min ordførertale sidste gang, at vi i det konservative folkeparti er tilfredse med forslaget om, at fritidskommissionen skal afskaffes. Vi finder det fornuftigt og rationelt, fordi man ved at overføre dennes opgaver til ungdomsskolenævn, til voksen- og fritidsnævn, undgår den dobbeltbehandling af sagerne, som hidtil er sket i de samme organer.

Med hensyn til skolekommissionen er vi ikke tilfredse med – ligesom den foregående taler – at det absolut skal være 7 kommunalbestyrelsesmedlemmer, kommunalbestyrelsen skal udpege. Vi kan godt se det fornuftige i, at der er en vis fællesrepræsentation, det kan være meget klogt, at man gensidigt ved lidt om hinandens synspunkter. Men vi kan ikke forstå – og det samme gælder faktisk om skolenævnene – at man ikke fortsat kan have den regel, at det er op til kommunalbestyrelserne. De steder, hvor det kan være uoverkommeligt, hvor der er flere skoler, end der er kommunalbestyrelsesmedlemmer, kan de få lov til at udpege nogle folk til henholdsvis skolekommission og skolenævn, det har jo virket vældig godt. Jeg har da noteret mig, at Københavns skoleborgmester og den konservative borgerrepræsentationsgruppe i København også går ind for dette forslag, og jeg vil være meget interesseret i, ligesom fru Hanne Severinsen, at vi arbejder med det i udvalget.

[Gerde Møller]

Vi støtter fra konservativ side den øgede forældrerepræsentation både i kommission og nævn. Nu står der jo et par steder i lovforslaget, at ministeren vil fastsætte valgreglerne, og jeg vil da håbe, at ministeren under udvalgsbehandlingen vil løfte sløret for, hvilke regler der skal gælde for valg af f. eks. skolenævnsmedlemmerne. De 5 skolenævnsvalgte og de almindelige skolenævnsmedlemmer ved vi jo ikke noget om.

Vi vil da gerne fra konservativ side sige, at vi er lige så interesseret, som vi nu hørte fremskridtspartiets repræsentant var, i at gå over til indirekte valg. I virkeligheden ville det være dejligt, hvis det var klasseforældrerepræsentanterne, der kunne gå sammen og danne en valgforsamling, og det var dem, der valgte skolenævnsmedlemmerne. Det er i virkeligheden sådan, at i dag foregår det egentlige samarbejde mellem forældre og skole, mellem forældre og lærere, på klassens plan. Vi vil altså være glade, hvis vi kunne arbejde videre og nå til indirekte valg på dette område.

Så vil jeg gerne sige til fru Helle Degn, at vi stadig væk er utilfredse – og jeg var da glad for, at også andre har været det fra denne talerstol – med den valgtret og den valgbarhed, som forslaget fastsætter med henblik på valg til skolenævnet. Jeg vil gerne gentage ikke alene mine betænkeligheder, men min stærke utilfredshed med, at man her begynder at lovgive om papirløse samlivsforhold, så længe man ikke i det udvalg, der er nedsat af justitsministeren vedrørende ægteskabslovgivningen, har kunnet finde frem til, hvilke retsvirkninger sådanne samlivsforhold bør tillægges.

Jeg er på mit partis vegne utilfreds med, at man tager forældrerepræsentationen væk fra gymnasierne, men jeg er da glad for, at ministeren i den nye lov har sagt, at hun gerne vil være med til at se på, på hvilken måde vi kan få forældrene repræsenteret i gymnasieskolerne. Det vil vi altså meget gerne være med til at arbejde sammen med ministeren om.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at i en tid, hvor man så stærkt diskuterer, hvem der har ansvaret for børnene, er det ikke så mærkeligt, at man også møder spørgsmålet: hvis er skolen? Eller sagt på en anden måde: hvilken kompetence skal der tillægges de forskellige organer, som har ansvaret for folkets

skole? Det må efter vores mening være helt indlysende, at det er forældrene, der her må placere sig stærkest i billedet. Hverken lærere eller andre kan tage det ansvar på sig, som først og fremmest er forældrenes, og det ønsker de vel næppe heller. Derfor skal forældrene have indflydelse i skolekommission og skolenævn og dermed også medansvar for den måde, som skolen udvikler sig på. De skal være med til at få nærdemokratiet til at fungere, men så må de også have krav på helt klart at kende deres beføjelser. Forhåbentlig vil dette lovforslag medvirke til, at vi får klare og rigtige afgørelser med hensyn til kompetencen i de enkelte organer.

Ingolf Knudsen (CD):

Den socialdemokratiske ordfører gjorde ret, da hun fra starten drog centrumdemokraterne ind i debatten omkring dette skolelovsforslag. Det er nok rigtigt set. Desværre må jeg beklage, at det bliver til et spørgsmål om decentralisering eller centralisering og til et eller andet om, at socialdemokraterne har tillid til forældrene. Som om vi andre ikke skulle have den tillid, og som om der skulle ligge noget i det, som vi hidtil har foreslået, der ikke skulle underbygge, at vi i allerhøjeste grad har tillid til forældrene.

Måske er det et udgangspunkt, fru Helle Degn tager i, at vi mange gange, også fra denne talerstol, har sagt, at vi finder, at skolenævnfunktionen er så vigtig, at det er væsentligt for os, at så mange som overhovedet muligt deltager i valgene til disse skolenævn. Når vi ser tilbage på de forløbne valg, må vi konstatere, at der rundt omkring i landet har været en meget lille deltagelse på valgdagen. Det mener vi er uholdbart, for dermed er det en lille gruppe af forældre, der kommer til at sammensætte disse skolenævn, som jo skal have en enorm indflydelse på skolens dagligdag, og som efter min opfattelse også skal have denne indflydelse.

Det er derfor, vi gang på gang har foreslået, at findes der ingen anden vej, så må vi sikre os på en eller anden vis, at forældrene deltager i disse valg, og at forældrene forstår deres ansvar for skolens udvikling. Derfor har vi sagt flere gange, at vi mener, at 25 pct. af forældrene ved en skole bør deltage i disse skolenævnvalg, for at valgene kan have repræsentativ gyldighed. Hvis forældrene ikke

[Ingolf Knudsen]

bakker op omkring den skole, hvor deres børn går, må vi lægge ansvaret, udvælgelsen, over til det andet repræsentative organ i kommunen, nemlig kommunalbestyrelsen.

For øvrigt vil jeg gerne lige knytte nogle ganske få bemærkninger til lovforslaget. For det første finder vi, at den særordning, som Københavns kommune og de øvrige magistratskommuner skal have, er urimelig i forhold til langt den største del af skoler ud over hele landet. Vi vil være med til i udvalget at se på, om denne forskelsbehandling er rimelig også med hensyn til den måde, hvorpå man opbygger styringen i disse store kommuner. Vi finder det på baggrund af, at ministeren foreslår, at der ved gymnasierne oprettes skoleråd, også uheldigt, at disse skoleråd kun skal bestå af lærere og elever og teknisk-administrativt personale. Vi vil meget gerne pege på, at også forældrene i disse skoleråd må have medindflydelse på den uddannelse, som de sender deres unge til.

Et andet punkt, vi gerne vil pege på, er skoleinspektørens stilling i folkeskolen og på gymnasierne, og vi vil meget gerne være med til under udvalgsarbejdet at søge denne stilling styrket. F. eks. møder vi med det forslag, at der skal åbnes økonomisk mulighed for, at ansætte flere sekretærer ved vore skoler, så inspektøren kan frigøres til det, som er hans eller hendes egentlige opgave, nemlig at lede det pædagogiske arbejde på skolen. Det er et arbejde, som er vigtigt, og som vi ofte føler at inspektøren hverken har tid, kræfter eller overskud til at påtage sig, fordi vedkommende mange gange drukner i administration, som vedkommende for øvrigt slet ikke er uddannet til at tage sig af.

Derfor vil vi være med til at foreslå, at der oprettes kurser for inspektører og for nævnsmedlemmer. Vi mener, at disse kurser for inspektører og nævnsmedlemmer bør betales af det offentlige, og vi foreslår, at de eventuelt afholdes på lærerseminarierne rundt om i landet, som jo er decentraliserede, og hvor der, så vidt jeg forstår, er rimelig plads til at afholde sådanne kurser.

Vi vil i det hele taget gerne understrege, at den megen snak om økonomisk stramning omkring skolen finder vi urimelig. Jeg skal her i dag understrege endnu en gang, at centrum-demokraterne gerne er med til at betale, hvad det koster at få en god skole. Derfor vil vi gerne i udvalget være med til

også at se på udgiftssiden og være med til at finde midler til at yde mere til udviklingen inden for folkeskolen og gymnasiet.

Må jeg til sidst sige, at med hensyn til den kommunale ungdomsskole – og jeg understreger, at det er den kommunale ungdomsskole, vi taler om – er jeg ikke enig med hr. Wissing fra fremskridtspartiet. Jeg føler, at det er vigtigt, at vi styrker den kommunale ungdomsskole, og jeg vil meget gerne i udvalget være med til at se på, hvordan vi placerer indflydelsen fra ungdomsskolenævnet og op til skolekommissionen, således at man ikke i ungdomsskolen føler, at ens synspunkter måske ikke bliver rimeligt behandlet, fordi det nu kun bliver henlagt til skolekommissionen, hvor man er vant til at tage sig af folkeskolens og gymnasiets vilkår.

Bodil Boserup (SF):

SF er parat til et positivt udvalgsarbejde om dette forslag. Vi opfatter dets hovedsigte som en styrkelse af brugernes indflydelse, og det er vi meget glade for.

Vi er kritiske over for en lille del af forslaget, som jeg i øvrigt ikke skal gennemgå i detaljer, men jeg vil dog nævne, at på et enkelt område forekommer det os, at sigtet er tabt; det drejer sig om skolerådet ved amtskommunale gymnasier. Vi finder sammensætningen uheldig og mener nok, at et enkelt amtsrådsmedlem havde været tilstrækkeligt, men denne detalje kan vel drøftes andetsteds.

For folkeskolens vedkommende fører dette forslag til en klar styrkelse af forældrenes indflydelse på deres børns skole, og det finder vi meget rigtigt. Borgerne har jo i de sidste mange måneder måttet lægge ører og øjne specielt til centrum-demokraternes udgydelser om folkeskolens vej til total ødelæggelse. Det følges op i dag af hr. Ingolf Knudsen, der fortæller, at hvis ikke 25 pct. af forældrene vil stemme ved skolenævnsvalg, så skal vi have udpegede skolenævne eller, som det hedder: den næste repræsentative forsamling. Ja men hvad så de steder, hvor der slet ikke er valg, hvor forældrene enes om en fredsliste, går vi så endnu et skridt op? Never mind, det hele virker bagvendt.

Hvis centrum-demokraterne og deres medløbere er oprigtigt bekymrede for skolens udvikling, så ville det dog være særdeles nyttigt at støtte de forældre, der vil gøre sig den

[Bodil Boserup]

ulejlighed at stemme, uanset om de når op på 25 pct. Der er jo ikke noget at frygte. Kommunalbestyrelser styrer i dag særdeles kraftigt ved at vedtage undervisningsplan og lærertimeforbrug, og det ændres der jo intet ved. Det er styrelsen i det daglige af disse af kommunalbestyrelsen vedtagne ting, der lægges ud i skolenævnet, og det er her, man styrker forældrene.

Man må græmmes, hvis man virkelig kan mene, at en kraftig medvirken af de forældre, der gør sig den ulejlighed at stemme, kan være til skade for skolen og skal afløses af det næste repræsentative organ. Den, der modsætter sig tanken om forældrenes styrelse af den enkelte skole, må enten mene, at forældrene hverken kan eller vil slås for deres børns tarv, eller at de vil misbruge børnenes skole til anden virksomhed end lige akkurat undervisning, og begge dele er fornærmende såvel over for de 22 pct., der stemmer, som over for dem, der ikke stemmer. I SF har vi den opfattelse, at forældrene er skolens strengeste kritikere, men også dens bedste forsvarere.

Vi støtter primært dette forslag med dets mærkelige guirlander – som vi som sagt ikke skal komme ind på her – fordi vi derved giver forældrene de muligheder for styrelsen af deres børns skole, som vi mener de har krav på, og som vi i øvrigt regner med bliver til gavn for skolen.

Freddy Madsen (DKP):

Da forslaget var til behandling i foråret, gav jeg udtryk for tilfredshed med den metode, som ministeren havde valgt, nemlig at lægge forslaget frem i sidste samling og give tid til overvejelse og til diskussion, for at vi kunne få en udformning, som var den bedst mulige. Jeg kan ikke dele hr. Wissings opfattelse, at så var det hele jo forgæves, fordi der ikke kom den omfattende diskussion, man havde ventet. Det kan i hvert fald ikke være ministerens ansvar, men må nok være vi andres ansvar, fordi vi ikke i tilstrækkelig grad har bidraget til den debat, der faktisk skulle i gang.

Jeg må sige, at fra vor side har vi benyttet tiden til grundigt at overveje og diskutere disse problemer. Vi har studeret ministerens forslag, og som jeg gav udtryk for, sidst det var til behandling, finder vi nok, at der er

fremskridt i det, men vi finder det ikke fuldt tilfredsstillende på så mange punkter, at vi ikke har ment, at det kunne lade sig gøre, blot ved at stille ændringsforslag til ministerens forslag, at få et helhedsbillede ud af det. Derfor har vores overvejelser ført til, at vi i denne samling fremsætter vores eget forslag til en ny skolestyrelseslov, der følger de retningslinjer, som jeg trak op sidst.

Desværre har det ikke kunnet lade sig gøre af tekniske grunde at få dette forslag frem, så det kunne komme til behandling sammen med ministerens forslag, som vi diskuterer i dag – det er måske ikke alene tekniske grunde, hvad ved jeg – men det havde under alle omstændigheder været nyttigt, fordi vi så kunne have fået debatten på et lidt mere bredt grundlag. Det håber jeg imidlertid at vi kan få, også når vores forslag kommer til behandling. Under alle omstændigheder vil det være nyttigt, at vi i udvalget får et lidt mere bredt spektrum at tage stilling til.

Må jeg så sige om den debat, som er foregået her i dag, og om nogle enkelte ting, at jeg synes, det er interessant for en gangs skyld at konstatere, at vi i hvert fald på et enkelt punkt er enige med partiet venstre, nemlig når venstres repræsentant siger, at der må gives øgede beføjelser til skolenævnene. Men når det er sagt, så tror jeg også, at enigheden hører op, fordi forudsætningen for vores vedkommende må være, at skolenævnene får en anden sammensætning, end de har i dag, et andet grundlag.

Jeg tror også, der er uenighed, når det drejer sig om omfanget af den decentralisering, der skal finde sted, idet vi ikke er tilhængere af, at skolekommissionen skal nedlægges, men nok er tilhængere af, at også den skal have en anden sammensætning. På denne måde kan vi få en vekselvirkning imellem skolenævnene, kommunalbestyrelserne og skolekommissionerne, hvad der til syvende og sidst skal føre frem til det, som jeg synes også er gået igennem debatten, at brugerne af skolen, nemlig forældrene, at lærerne og så det, der måske er noget kontroversielt i, men i hvert fald for os er afgørende, eleverne, skal være de støttepiller, der på disse områder skal præge ledelsen af folkeskolen.

Det er det, som vi har arbejdet med i vores forslag. Jeg skal ikke trætte yderligere med det, fordi det vil være rimeligt, at medlemmerne får lejlighed til nærmere at studere

[Frøddy Madsen]

vores forslag, og så kan vi jo på grundlag af det også få debatten, når det kommer frem til behandling.

Janne Normann (RV):

Da mit partis ordfører er forhindret i at være til stede, skal jeg på den radikale folketingsgruppes vegne redegøre for vort syn på forslaget.

For det radikale venstre er det af stor betydning, at skolenævnene får betydelige beføjelser i alle skolens anliggender, både fordi skolenævnsmedlemmernes interesse for arbejdet vil blive skærpet, når de får et større ansvar, og fordi vi mener, at ingen stærkere end forældrerepræsentanterne har ret til at indvirke på skolens hverdag. I de formuleringændringer, der findes i lovforslaget, er der visse ting, der ser ud til at betyde en svækkelse af skolenævnenes stilling. Disse punkter ønsker vi at få drøftet nærmere i udvalget, netop fordi vi som sagt lægger så stor vægt på en styrkelse af nævnene.

Vi kan tiltræde, at skolenævnsmedlemmer alene kan være lokale forældrerepræsentanter, og at plejeforældre, stedforældre og begge de samlevende forældre i papirløse forhold får stemmeret. Men jeg vil gerne have at vide, hvorfor ministeren ikke har ønsket at være gennemført konsekvent i bestræbelserne på at ligestille papirløse parforhold med ægteskaber. Det er en detalje, men den er væsentlig for dem, den vedrører. Hvorfor er den person, der måske i flere år har fungeret som stedfar eller stedmor for et barn, ikke med blandt dem, der skal have stemmeret? Han eller hun har lige så meget ret til og interesse i at indvirke på skolens forhold som den, der har giftet sig til stedforældreværdigheden.

Den nugældende lovs mulighed for kun 3 medlemmer i skolenævnet er nok i underkanten, men vi sætter spørgsmålstejn ved, om der er grund til at gå helt op til 7 medlemmer på visse skoler, sådan som det her er foreslået.

For såvel fritids- som voksenundervisningsnævnene må det gælde, at de bliver styrket igennem den direkte adgang til indstilling over for kommunalbestyrelsen. På dette grundlag kan vi tiltræde, at fritidskommissionen ophører. Det vil også forenkle forretningsgangen, hvilket er en yderligere for-

del. De fleste steder i landet er der et udmærket forhold imellem idrætsarbejdet og kommunen, og det vil ganske givet være en fordel for dette samarbejde, at der nu gives mulighed for mere direkte kontakt.

Hvad voksenundervisningen angår, er det nok et spørgsmål, om vi kan undvære det koordinerende møde, der ifølge den nugældende § 30, stk. 3, er pålagt initiativtagerne, når indmeldelserne er inde. I hvert fald må det medføre, at koordinationsforpligtelsen i den efterfølgende paragraf må understreges yderligere, idet det faktisk er en bedre koordination, der er brug for.

Endelig må vi sætte spørgsmålstejn ved det rigtige i at stryge forældrerepræsentanterne fra de amtskommunale gymnasiers skolenævn. Elevrepræsentanterne er i orden, men selv om eleverne opnår personlig myndighed i de sidste gymnasieklasser, vil vi gerne have gennemdrøftet, om muligheden for, at forældrerepræsentationen bliver bevaret, måske skulle fastholdes dels af hensyn til første gymnasieklasse, dels af hensyn til den betydning, det har for et lokalt gymnasium at bevare kontakten med forældrekrædsen.

Det radikale venstre er altså positivt indstillet over for forslagens store linjer, men som her nævnt er der en del enkeltheder, vi gerne vil have nærmere drøftet i udvalget.

Chr. Christensen (KrF):

Da der ifølge det foreliggende forslag til ny styrelseslov skal ske ret så væsentlige ændringer i sammensætningen af og funktionen af de nye nævn og af kommissionen, haster det med at få lovforslaget behandlet så tidligt, at de nødvendige bekendtgørelser og cirkulærer kan være fremme i god tid før valget i marts 1978 til de nye nævn og kommissioner. Det er derfor med tilfredshed, vi noterer, at lovforslaget er fremsat så tidligt, som tilfældet er.

Ligesom ved behandlingen af det tilsvarende forslag i juni i år må jeg sige, at forslaget på nogle punkter tilgodeser de synspunkter, vi har i kristeligt folkeparti om skolens styrelse. Det gælder ikke mindst bestemmelserne om, at skolenævnene og skolekommissionen skal opretholdes. Vi ønsker både nævn og kommissioner fastholdt og deres position styrket.

[Chr. Christensen]

Kommunalbestyrelsen skal selv bestemme, om den vil sende et medlem til skolenævnet. Det er en god løsning efter vor opfattelse. At medlemstallets maksimum stiger fra 5 til 7 kan også være fornuftigt og give forældrene endnu større medindflydelse.

Det foreslås også, at den særlige repræsentation for forældre til børn i specialklasser skal opretholdes. Som jeg sagde, sidste gang vi behandlede lovforslaget, har jeg været med til at administrere denne bestemmelse i praksis, og jeg kan vældig godt se de goder, der er i, at man sikrer disse forældre repræsentation i nævnet, fordi deres børns problemer er specielle, men jeg har også mærket noget helt andet, og det er en fornemmelse af diskrimination hos disse forældre. De føler, at de her ligesom skal have en særstilling, der gør, at de måske ikke helt føler sig som virkelige forældre, det vil sige som almindelige forældre i deres egne skoler. Det fører til, at det kan blive besværligt at få forældre nok til at gå ind i arbejdet på denne baggrund. Det er nok heller ikke godt, at de almindeligt valgte medlemmer ligesom bliver fritaget for ansvaret for en del af skolens elever. Derfor er jeg, alt andet lige, nok tilbøjelig til at mene, at vi nu må droppe denne specielle ordning, og så må disse børn repræsenteres af de almindeligt valgte skolenævnmedlemmer.

At fritidskommissionen bortfalder er en forenkling til det bedre. Skolekommissionen består af 13 medlemmer ifølge forslaget, hvoraf 1 kommer fra ungdomsnævnet. Det er også en god ordning, ikke mindst da ungdomsnævnet, ungdomsskolen, nu glider ind under skolekommissionen. En sådan ordning vil jo nok være med til at forenkle administrationen og vil også give mulighed for bedre koordination af undervisningstilbuddene i folkeskolens ældste klasser og i ungdomsskolen.

At det efter den foreslåede § 10, stk. 5, bliver umuligt for enhver, der gør tjeneste ved den pågældende skole, at være medlem af skolenævnet, hilser vi med tilfredshed. Det vil uden tvivl fjerne et irritationsmoment hos mange.

Den nye bestemmelse om pligtmæssig udtræden af skolenævn og eventuelt af skolekommission, hvis et medlem i løbet af en valgperiode mister sin valgbarhed ved f. eks. at tage barnet ud af den skole, hvor forældrene er valgt til nævnet, er en meget interes-

sant bestemmelse, men skal der være mening i, at nævn og kommissioner virkelig repræsenterer forældrene, så må det nok siges at være en rigtig bestemmelse.

Der er andre bestemmelser i forslaget, vi er meget skeptiske over for. I den foreslåede § 41 kan man se, at der nu skal oprettes skoleråd ved gymnasierne. I disse skoleråd skal der sidde amtsrådsmedlemmer, rektor, lærerpersonalerepræsentanter, elevrepræsentanter og en repræsentant for det tekniske personale.

Det er ganske interessant, at man i dette lovforslag finder det rimeligt og ret, at teknisk personale skal have indflydelse på gymnasieuddannelserne, hvorimod forældrene ikke skal have det. Denne bestemmelse må laves om. Vi ved fra adskillige gymnasieskoler, at netop forældreinspirationen i skolenævnene har været et vældig godt aktiv og har medvirket til at koordinere interessen fra forældrenes side.

Det glæder mig oprigtigt, at ministeren i den skriftlige fremsættelsestale siger, at ministeren under den kommende udvalgsbehandling vil være åben over for forslag om en anden sammensætning af skolerådene. Jeg aner heri en positiv indstilling over for netop at sikre forældrene repræsentation fortsat.

Vi finder det endelig helt forkert, at man gennem den foreslåede § 10, stk. 3, nr. 3, legaliserer papirløse samlivsforhold. Derfor kan vi ikke medvirke ved denne udvidelse af valgrets- og valgbarhedsområdet til også at omfatte faderen i et papirløst forhold, som det her er foreslået.

Tiden tillader ikke, at jeg kommer ind på flere områder, som egentlig burde være trukket frem, men det må vi trække frem i udvalgsarbejdet.

Alfred Hansen (DR):

Forslaget har tidligere været til debat, og jeg vil indledningsvis henvise til de bemærkninger, jeg fremførte ved den lejlighed, og her dels gentage og dels supplere.

Vi hilser med tilfredshed, at fritidskommissionen nedlægges, pilles ud af dette kompleks. Vi er tilfreds med den decentraliseringsstanke, som trods alt ligger i forslaget. Jeg vil gerne fastholde mit tidligere krav om, at repræsentanter fra papirløse ægteskaber sidestilles med repræsentanter fra de hjem,

[Alfred Hansen]

hvor forældrene har papir på ægteskabet. Jeg synes, man netop under henvisning til børnenes tarv på dette område må sidestille disse to samlivsformer.

Samtidig vil jeg kritisere forslaget for, at man har til hensigt at fjerne forældrenes repræsentation i gymnasiernes skoleråd, i ledelsen. Vi finder det påkrævet, at der også i denne institution, hvor eleverne jo langtfra er myndige, også er repræsentanter for forældre.

Lad mig generelt sige, at i det store og hele synes jeg nok, at der er tale om en forenkling, samtidig med at skolenævnets kompetence øges. Der er imidlertid et område, hvor jeg mener der burde skabes større klarhed. Jeg tænker her specielt på den foreslåede § 12, stk. 2, idet jeg mener, at skolelederne i en kommune – for min skyld gerne skoleinspektører og viceinspektører i fællesskab – burde vælge en repræsentant, der tilforordnes skolekommissionen. Sagen er jo den, at skolelederne i kommissionen ikke er repræsenteret af den ledende skoleinspektør og skoledirektøren, som må betragtes som kommunens folk, hvad der vel også er rimeligt nok. Vi kan muligvis ikke få gennemført en ordning, som giver plads for en fast repræsentant, men jeg så det gerne, da det jo heller ikke er sådan, at fællesrådsrepræsentanten er en skoleleder.

Det problem, som jeg her ønsker at berøre, er af informativ karakter, idet kommunikationen mellem kommissionen på den ene side og skolelederen på den anden mange steder er for dårlig. Det er dog trods alt skolelederne, der i almindelighed skal sørge for, at kommissionens intentioner føres ud i livet.

Man kunne så eventuelt gå den vej, at man lader § 12, stk. 2, blive stående som foreslået af ministeren, medens ministerens cirkulære herom ændres, således at den enkelte skoleleder får lejlighed til at deltage i skolekommissionens behandling af sager, der vedrører den pågældende skole. Det kan han også nu, men jeg mener altså, at man kunne stramme bestemmelserne noget, sådan at det i almindelighed tillades ham, subsidiært hende, at forelægge sagen, når han, subsidiært hun, anmoder derom.

Endvidere kunne man tillade de kommuner, der måtte være interesseret deri, eller hvor skolernes ledere anmoder derom, at lade en repræsentant overvære møderne.

I øvrigt vil jeg gerne slå et slag for, at skolenævnene kunne lade viceinspektøren, altså souschefen, deltage i nævnsmøderne efter bestemmelser i nævnets forretningsorden.

Endelig vil jeg også slå et slag for, at den ledende skoleinspektør bliver fritaget for at lede en bestemt skole, men helt tilsluttes skolevæsenets administration.

Kurt Hansen (VS):

Da vores skolepoliske ordfører er nede at se på EF-bureaukratiet i Bruxelles, er det mig, der skal knytte et par ord til lovforslaget om ændring af skolestyrelsesloven.

De ændringer, der foreslås, er stort set ret ligegyldige, når man tager dem som en helhed. Forældre får ikke bedre reelle muligheder for at være med til at øve indflydelse på deres børns skole. Og elever og lærere får ikke bedre arbejdsforhold.

Højrefløjens folk vil fortsat falde over hinanden for at sætte deres folk ind i skolenævnene rundt omkring. Det gælder f. eks. den centrumekstremistiske politik, som Erhard Jakobsen jo har gjort sig til bannerfører for, og det gælder for fremskridtspartiets såkaldte upolitiske forældregrupper. De ved nemlig godt, hvad det er, det drejer sig om, nemlig at føre tilsyn med, at en borgerlig skole bliver administreret korrekt efter en borgerlig styrelseslov. Og de ved, at hyler de blot tilstrækkelig højt om utilfredshed blandt forældre, så er der såmænd nok nogle, der løber med i flokken.

Der er grund til at være utilfreds med forholdene i folkeskolen for både elever, lærere og forældre. Men det er blot ikke med de ting, som højrefolkene hyler op om, og det forslag, vi har på bordet her i dag, vil heller ikke løse bare et eneste af problemerne.

Forslaget indeholder en række inkonsekvenser, logiske brist og modsætninger. Jeg skal nøjes med at nævne et par eksempler. I betænkningen læser man, at kommunalbestyrelsesmedlemmernes deltagelse i skolenævnets arbejde sker »primært for at etablere kontakt imellem kommunalbestyrelsen og nævnene.« Det står i betænkningen side 63. For gymnasienævnene sker det – og jeg citerer igen – »ud fra den betragtning, at det er ønskeligt, at der bliver størst mulig kontakt mellem amtsrådet og skolen.« Side 154.

[Kurt Hansen]

Der er altså fin overensstemmelse på de to områder. Men så kommer vi til konklusionerne. På folkeskoleområdet skal kommunalbestyrelsesmedlemmerne ikke have stemmeret i nævnene i fremtiden. Ja, kommunalbestyrelserne må oven i købet selv bestemme, om de overhovedet vil være med i nævnene. Men i gymnasiernes nævn – det, der nu skal hedde skoleråd – skal amtsrådsmedlemmerne være med og have stemmeret. Der skal oven i købet være hele 3 medlemmer. Hvis der overhovedet er nogen form for logik i disse tilsyneladende modsætninger, så må det være noget i retning af, at man på folkeskoleområdet er helt sikre på, at den borgerlige indoktrinering i forvejen foregår på bedste vis, så dér behøver man ikke at kontrollere. På gymnasierne udklækkes jo det, man kan kalde blomsten af Danmarks ungdom, de fremtidige magthavere, ledere og bureaukrater, så dér er det nok bedre at have en lidt tættere kontrol.

De samme modsætninger springer i øjnene, når man ser på lærerrepræsentanternes stilling de to steder. For folkeskolens vedkommende siges det i betænkningen om inspektører og lærere, at »medarbejdere som hidtil alene deltager i disse møder som rådgivere.« Side 188. Altså uden stemmeret. Om gymnasiernes skoleråd hedder den samme – eller rettere den modsatte – argumentation: »Rektor bør i sin egenskab af skolens leder være medlem af skolestyrelsesorganet og i konsekvens heraf have stemmeret.« Side 156. Videre om gymnasielærere hedder det: »Udvalget foreslår endvidere, at der tillægges lærerrepræsentanterne stemmeret, idet man i det hele kan tiltræde de grunde herfor, der er anført i arbejdsgruppen.«

Det må være spændende at høre de grunde, der fører til én konklusion for skoleområdet og en anden for gymnasieområdet. Men det er man dog kloge nok til ikke at anføre nogen steder i betænkningen eller i bemærkningerne til lovforslaget. Hvis man får held med at indføre berufsverbod over for de nye gymnasielærere ved at sortere de folk fra, der har forsøgt at bruge en del af deres studietid til at undersøge vigtige samfundsrelevante emner, eventuelt ud fra et marxistisk synspunkt, så er der heller ikke noget at frygte for systemet, dér kan man roligt give lærerne stemmeret. For folkeskolen har man åbenbart ikke kørt alle disse ideologiske kanoner

i stilling endnu, så folkeskolelærerne får altså endnu ikke lov til at kontrollere sig selv og sørge for, at deres arbejdskammerater holder sig inden for rammerne.

Hverken samarbejdsudvalg eller forslagene til ændringer i loven vil løse nogen reelle problemer for skolens betrængte lærere og elever, og forældrene vil fortsat have mange grunde til at føle sig fortabt eller aggressive over for skolesystemet.

Man kan selvfølgelig spørge sig selv til sidst, hvad det er for noget, socialdemokratiet disker op med i en tid, hvor højrefløjen hetzer imod lærere, hvor der sker nedskæringer overalt, og hvor arbejderklassens børn bliver endnu mere mast, end de hele tiden er blevet.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Når jeg bortser fra de sidste indlæg, så kan jeg takke for en meget velvillig første behandling. Det har glædet mig, at flere af ordførerne har givet udtryk for, at de har anvendt tiden imellem førstebehandlingen i juni måned til den fornyede første behandling her i oktober måned til en drøftelse af de problemer, der er i forbindelse med dette lovforslag. Jeg skal kun knytte nogle ganske få bemærkninger til de ting, der er blevet sagt, idet jeg mener, at flere af indlæggene rummede en lang række spørgsmål, som vi mere hensigtsmæssigt kan tage op i udvalgsarbejdet.

Jeg skal til fru Hanne Severinsen, som havde en bemærkning om, at venstre principielt var betænkelig ved at ændre love, der havde virket i kort tid, sige, at det var under en venstre-regering, man nedsatte det udvalg, der er kommet med den betænkning, som nu danner baggrund for revisionen af loven, netop fordi man på daværende tidspunkt ikke tog denne del af lovforslaget op til behandling.

Fru Gerda Møller ønskede en yderligere drøftelse af valgene til skolenævn. Jeg tror, fru Gerda Møller har været opmærksom på, at jeg før denne behandling har undersøgt noget af problemet, nemlig vedrørende de indirekte valg, og har anført det i fremsættelsestalen. Jeg ser gerne en fortsat drøftelse af disse problemer.

Hr. Ingolf Knudsen kunne minsandten her i dag fremhæve, at centrum-demokraterne

[Undervisningsministeren]

havde tillid til forældrene, og at det var ganske forfejlet, når en hel del af os andre havde oplevet, at det var det modsatte, centrum-demokraterne havde. Jeg har svært ved at se, at det er udtryk for nogen større tillid til forældrene, at man mener, man f. eks. centralt skal fastlægge undervisningsplanerne, som hr. Erhard Jakobsen adskillige gange har sagt det fra denne talerstol, når han er gået ind for, at det er folketingets undervisningsudvalg, der skal fastlægge, hvad man lærer i dansk eller i historie eller i geografi – en beslutning, der i dag i vid udstrækning er udlagt til skolenævnene og dermed forældrene. Det, der har været tale om i de forslag, der har været fremsat fra centrum-demokraternes side, har været at begrænse beføjelserne for forældrene og lave en centralisering af hele beslutningskompetencen inden for folkeskoleområdet. Jeg er meget enig i de bemærkninger, som fru Bodil Bose-rup gjorde vedrørende de valgforslag, der har været fra centrum-demokraterne.

Jeg forstod ikke, hvad fru Janne Normann mente med at sige, at vi havde svækket nævnenes stilling ved nogle af de forslag, der er indeholdt i lovforslaget. Jeg mener, vi har gjort det modsatte, og det har de fleste ordførere også fremhævet, men jeg går ud fra, at vi kan vende tilbage til det i udvalgsarbejdet.

Til sidst fik vi fra hr. Kurt Hansens side endnu en gang en tale om berufsverbot – pakket ind i et lovforslag, hvor man umiddelbart skulle have svært ved at se, at man kunne få sagt noget om det, men det kunne man altså også denne gang, og det undrer næppe nogen.

Herudover skal jeg bare sige, at jeg ser frem til et hurtigt udvalgsarbejde. Jeg tror, det er af meget stor betydning for det lokale arbejde, at vi får gjort dette lovforslag færdig i rimelig tid før kommunalvalget.

Helle Degn (S):

Jeg kunne også godt lige tænke mig at knytte nogle kommentarer til hr. Ingolf Knudsen, som endnu en gang på centrum-demokraternes vegne erklærer, at vi har jo tillid til forældrene. Det står altså – jeg ved ikke, om det er gået op for hr. Ingolf Knudsen – i skærende kontrast til det, der blev sagt af andre af hans partifæller under åbningsdebatten. Jeg skal citere fra åbningsde-

batten. Her sagde hr. Erhard Jakobsen – det står på sp. 189 i referatet af åbningsdebatten: »Centrum-demokraterne vil gøre op med den opfattelse, at skolen er forældrenes skole, lærernes skole, elevernes skole. Ingen af delene kan være rigtigt.«

Det står da for mig at se i skærende kontrast til, at centrum-demokraterne nu stiller sig op og siger: vi har fuld tillid til forældrene.

Jeg vil også godt lige knytte en kommentar til hr. Kurt Hansens indlæg. Blot den, at det var meget fint citeret. Jeg tror, redaktøren af »Unge pædagoger« vil nikke genkendende til hr. Kurt Hansens indlæg.

Ingolf Knudsen (CD):

Jeg skal ikke tage hul på en debat, som ikke vedrører skolestyrelsesloven, men da ministeren og nu altså også fru Helle Degn har været inde på ting, der har været sagt tidligere på denne talerstol, skal jeg ganske kort sige – da vi jo nok kommer tilbage til det på et andet tidspunkt – at jeg stadig føler, at vi som så ofte før taler meget forbi hinanden. Mange gange oplever man også, at folk ikke rigtig ønsker at forstå eller vurdere det, der bliver sagt.

Vi har ikke på noget tidspunkt sagt, at forældrene ikke skulle have indflydelse på deres børns situation, og vi har ikke på noget tidspunkt sagt, at forældre ikke skulle have indflydelse på skolen. Men vi har sagt, og det gentager jeg endnu en gang, at vi finder det rimeligt i et demokratisk samfund, hvor folketinget på masser af områder afstikker retningslinjer, da også på så væsentligt et område som uddannelsen at afstikke retningslinjer for minimumskrav i obligatoriske fag. Det finder vi stadig rimeligt og føler ikke, at det har noget med det andet at gøre, selv om repræsentanten for SF her i dag fornemmede, at det hele virker bagvendt, hvad man så ellers mener med det. Det er måske omvendt eller sådan noget. Jeg kan ikke rigtig finde ud af, hvad der menes.

Om VSerens ordførertale her i dag kan jeg kun sige, at jeg synes, han bedst selv karakteriserede indholdet af sin ordførertale, da han sagde, at det hele var ret ligegyldigt.

Kurt Hansen (VS):

[Kurt Hansen]

Når man nu kender den måde, aktive redaktører arbejder på, så vil jeg da ikke udelukke den eventualitet, at redaktøren af »Unge pædagoger« har skelet lidt til den ordførertalø, som vores skolepolitiske ordfører har udarbejdet.

Formanden:

Hr. Melchior har ordet – om det foreliggende forslag, formoder jeg: Det skal det jo være. Det er første behandling af et lovforslag.

Melchior (CD):

Ja, det er da klart; jeg har ikke tænkt mig at tale om andet, men jeg takker for at være blevet erindret om det.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger til noget af det, der er blevet sagt her i debatten, hvor jo åbningsdebatten i torsdags er blevet draget ind i det. Det drejer sig om spørgsmålet om tillid til forældre eller ej, og det går jeg ud fra hører med til dette forslag.

Jeg kan ikke se, hvorfor vi i dette land bliver ved med at uddanne dygtige pædagoger, lærere, skolefolk af alle arter, hvis det ikke er fordi vi derved ønsker at få nogle mennesker, som er dygtigere end forældre til at bestemme i det mindste visse ting om skolen. Det er vel ikke sådan, at fordi man er i stand til rent biologisk at fostre børn, så er man vel skikket til at fastlægge pensumplaner. Det er da vel ikke det samme. Og der er da ikke overensstemmelse mellem mistillid til forældre og så den omstændighed, at man ikke ønsker, det skal være 15, 18 eller 22 pct. af forældrene, der skal have væsentlig indflydelse på et pensums art og omfang, men at dette skal bestemmes af specielt uddannede mennesker og af fagfolk, herunder også politikere som specielt beskæftiger sig med disse ting. Det er helt pivforkert at udlægge dette som mistillid til forældre.

For det første: som det har været omtalt her i debatten gentagne gange, er antallet af forældre, der deltager i valg, meget lille, og den meget tvivlsomme repræsentation for den samlede forældrekræds, der overhovedet har en indflydelse, siger sit. Men om så stemmeprocenten – hvad jeg ville ønske – var oppe på 75, så var det, at man er far og mor, vel ikke ensbetydende med, at man har forstand på at bestemme, hvilket pensum børn

skal lære i skolen. Da folkettinget jo er det forum, som bestemmer omfanget af undervisningspligten, så er det da ikke mærkværdigt, at man også synes, at de, der bestemmer omfanget, altså antallet af år og timetallet, også skal have en hovedindflydelse på, hvad denne tid skal benyttes til. Jeg tvivler på, at et stort antal af fædre og mødre i dette land anser sig selv for at være kompetente til at bestemme arten og omfanget af det pensum, som deres børn skal gennemgå i skolen.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg synes, det er nogle meget interessante betragtninger, hr. Melchior nu fremfører. Vi kan da diskutere, hvem der skal være med til at fastlægge studieplaner og sådan noget i folkeskolen. Der siger hr. Melchior, at det skal være fagfolk, og så siger han, at deriblandt skal der være politikere. Hr. Melchior stiller et skel op, idet han siger, at forældrene på den ene side skal ikke være med, men det skal fagfolk være, og til dem henregner han så politikere. Det er et nyt, interessant syn på folkestyret i vores land. Vore politikere skulle være udvalgt iblandt almindelige mennesker til at repræsentere dem, og hvad der skulle give politikere særlige kvalifikationer til at lægge studieplaner og den slags, det må jeg sige det stiller jeg mig helt uforstående over for, og det imødeser jeg gerne en redegørelse for fra hr. Melchiors side.

Formanden:

Jeg advarer imod en almindelig skoledebat, idet jeg citerer, hvad der står i forretningsordenen:

»Ved 1. behandling drøftes lovforslaget ud fra principielle synspunkter uden nærmere gennemgang af enkeltheder.«

Det beder jeg medlemmerne tage til efterretning.

Helle Degn (S):

Jeg vil godt lige gøre den bemærkning, at jeg synes netop, at hr. Melchiors indlæg understreger centrum-demokraternes synspunkt, at det skal være specielt uddannede mennesker, det skal være fagfolk, som skal give sig af med skolens virksomhed. Endnu en gang får vi altså ridset op, at det er en central beslutningsproces, centrum-demokraterne ønsker. Hr. Melchior går endda så vidt, at han

[Hølle Døgn]

siger, at mange forældre mener endda selv, at de ikke er kompetente til det. Det understreger jo med al ønskelig tydelighed, at centrum-demokraterne ikke har tillid til, at forældrene selv kan deltage i forvaltningen af deres børns skole.

Melchior (CD):

Begge de sidste talere har citeret mig forkert. Jeg har ikke sagt, at forældre ikke skal deltage. Vor ordfører har i lighed med andre ordførere i denne debat tværtimod påpeget organer, hvor der ifølge det foreliggende forslag ikke er gjort plads til forældrerepræsentanter, og hvor centrum-demokrater ligesom andre synes, at der skal være det.

Det er derimod helt rigtigt citeret, at jeg er sikker på, at et flertal af forældre ikke føler sig kompetente til det. Jeg sagde ikke, at politikerne alene skulle bestemme det. Jeg sagde udtrykkeligt, da jeg nævnte politikerne, at det skal være politikere, der er vant til at beskæftige sig med skole spørgsmål. Bestemmer politikerne måske ikke i knallertloven fartgrænser og vægten af knallerter? Eller er det forældrene, der bestemmer, om det er bedst for deres børn, hvor deres liv og førlighed står på spil, at køre på en knallert, der vejer op til 60 kg, eller en, der vejer op til 80 kg? Nej, det er politikerne – med deres tilstedeværende eller manglende sagskundskab – der efter at have indhentet oplysninger om tingene har afgørelsen på liv og død og på orden og ret i dette samfund. Derfor er der intet odiøst og ingen mangel på tillid til nogen som helst i at sige, at noget så vigtigt som undervisningens indhold også skal bestemmes af det forum, der kan påtage sig at bestemme alle de andre ting, som jeg har nævnt her.

Chr. Christensen (KrF):

Med hensyn til den principielle debat om skolenævnens indflydelse, og dermed jo også forældrenes indflydelse, vil jeg gerne sige, at når man i skolenævnene har siddende repræsentanter for lærerne og for skolens ledelse, så er det efter min opfattelse, fordi disse ud fra deres viden og ud fra deres sagskundskab vedrørende de forhold, man beskæftiger sig med i skolen – undervisningsstof og hvad der ellers kan være – kan give forældrerepræsentanterne så klart og tydeligt

et billede af problemerne som muligt. De må være parate til netop at udfylde det tomrum, som forældrene måske kunne have på visse tekniske områder, og når det er sket, loyalt og positivt, så må det være forældrene, der træffer bestemmelsen om, hvilke ting de vil acceptere. Derfor må det også være forældrene, der får den fulde myndighed i skolenævnene.

(Kort bemærkning).

Freddy Madsen (DKP):

Med hr. Melchiors sidste indlæg er vi vel ved at nærme os noget, der ligner det mere rimelige, for dér kommer vi ind på, at det er spørgsmålet om, at de valgte repræsentanter for befolkningen, nemlig politikerne, kan udstikke nogle rammer, men jeg forstod også på hr. Melchior, at han er enig i, at når det gælder om at udfylde disse rammer, så har forældrene ret til at have en medbestemmelse, sammen med fagfolk, når det drejer sig om at få fastlagt den måde, rammerne skal udfyldes på. Dermed er vi også et langt skridt fra det, centrum-demokraterne har hævdet i et langt stykke tid.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Både hr. Ingolf Knudsen og hr. Melchior havde i dag nogle bemærkninger om, at folketinget jo fastsætter retningslinjer på en lang række andre områder, og hr. Melchior nævnte bl. a. knallertloven. Det, der er karakteristisk for hele folkeskoleområdet, er jo, at vi igennem en lang tradition har fastlagt en anden struktur, en totalt anderledes struktur, nemlig igennem de lokale myndigheder og igennem de lokale skolenævne, og det, man ønsker, er i virkeligheden et opgør med denne tradition. Man får ikke meget ud af at sammenligne med en lovgivning, der fungerer på helt andre præmisser, end lovgivningen på skoleområdet gør.

Jeg vil godt understrege, at socialdemokratiet – og jeg tror, det gælder de fleste partier i denne sal – faktisk har tillid til det, der foregår lokalt. Vi har tillid til den folkelige udvikling, der har fundet sted på dette område, og som efterhånden har medført den lovgivning, vi har. Det er en lovgivning, som på mange områder er enestående, også enestående

[Undervisningsministeren]

ende, når man sammenligner med andre lande.

Centrum-demokraterne kan finde mange gode eksempler på, at det kan fungere, det de her har foreslået, i andre lande, men det mener jeg ikke hænger sammen med dansk tradition på dette område, og det har været en meget stor lettelse at konstatere, at der er så bred opbakning og så stor forståelse for dette synspunkt her i folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Bernhard Baunsgaard (RV), Tove Jørgensen (DKP), Mølgaard (DR), Ebba Strange (SF) og Wilhjelm (VS) har meddelt mig, at de ønsker til justitsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke oplysninger kan justitsministeren give vedrørende omstændighederne omkring udvisningen af Jaime Okusono-Martinez til Mexico, hvilke garantier har ministeren op-

nået for hans sikkerhed, og hvilke konsekvenser agter ministeren at drage af denne sag?«

(Forespørgsel nr. III).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (11/10-77):

Udtræder: Taanquist

Ny stedf.: Otto Mørch

Boligudvalget (11/10-77):

Udtræder: Uwe Jensen (Ribe a.)

Ny stedf.: Lyngsøe

Det energipolitiske udvalg (11/10-77):

Udtræder: Uwe Jensen (Ribe a.)

Nyt medlem: Lyngsøe

Udenrigsudvalget (11/10-77):

Udtræder: Uwe Jensen (Ribe a.)

Ny stedf.: Lyngsøe

Landbrugs- og fiskeriudvalget (12/10-77):

Udtræder: Lars Emil Johansen

Ny stedf.: Aage Frandsen

Undervisningsudvalget (12/10-77):

Udtræder: Ebba Strange

Nyt medlem: Bodil Boserup

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 13. oktober, kl. 13.00.

Angående dagsordenen henviste formanden til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.23